

Plan mot kränkande behandling för Sollebrunns skola F-9, Alingsås kommun

Planen beskriver det kontinuerliga arbetet med förebygga och åtgärda all form av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, barns rättigheter samt främja likabehandling. Planen baseras på de bestämmelser som skollag och diskrimineringslag anger.

Typ av styrdokument: Riktlinje

Beslutande instans: Rektor

Datum för beslut: 2020-10-28

Diarienummer:-

Gäller för: Sollebrunns skola/ fritidshem

Giltighetstid: Läsåret 20/21

Revideras senast: 2021-08-18

Dokumentansvarig: Rektor

Om plan mot kränkande behandling

Enligt 6 kapitlet i skollagen ska skolan eller förskolan målmedvetet arbeta mot kränkande behandling av barn och elever samt göra allt de kan för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Enligt diskrimineringslagen ska förskola/skola arbeta målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Förskolor och skolor ska göra allt de kan för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev utsätts för trakasserier som har samband med någon av ovanstående diskrimineringsgrunder. Varje år ska en plan mot kränkande behandling upprättas. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever en redogörelse för vilka åtgärder som verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året en redogörelse för hur man genomfört de åtgärder man planerar i föregående års plan.

Vision

Sollebrunns skola arbetar enligt förvaltningens vision Lust att Lära. Därtill vill vi förkroppsliga kommunens ledord engagemang, öppenhet och respekt. Hos oss tar detta sig uttryck genom våra öppna dörrar, vårt prestigelösa bemötande och vår starka tro på att alla verkligen vill elevernas bästa, oavsett förutsättningar.

Vi tror starkt på den goda relationens effekt för trygghet, studiero och kunskapsinhämtning. Vi vill hålla oss nära eleverna och finnas tillgängliga för att förebygga kränkningar och främja god hälsa på skolan.

Läroplan, Lgr 11

Alla som arbetar i skolan ska

- medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor,
- i sin verksamhet bidra till att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet,
- aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper,

- visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt, och
- i arbetet med normer och värden uppmärksamma både möjligheter och risker som en ökande digitalisering medför.

Normer och värden, Lgr 11

Förklaring av centrala begrepp i planen

Kränkande behandling

Definitionen av kränkande behandling utgår från skollagen (6 kap 3 §) och avser ett uppträdande, som utan att vara diskriminering, kränker ett barns/elevs värdighet. Det kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller slag och sparkar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. Det kan också vara kränkande behandling om någon skickar elaka mail eller kommentarer på internet eller via sms. Kränkningar kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Om det sker upprepat brukar det även kallas *mobbning*. Bedömningen görs utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Ofta kan det vara uppenbart att exempelvis en spark eller ett slag är kränkande behandling. Ibland är det dock svårare att bedöma, till exempel om det rör sig om utfrysning.

Diskriminering

Definitionen av diskriminering utgår från diskrimineringslagen och kan kortfattat beskrivas att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: kön, könsidentitet (vilket kön du känner dig som) och könsuttryck (hur du väljer att uttrycka ditt kön genom exempelvis kläder och frisyrier), etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning (till exempel ateism, islam, judendom), sexuell läggning, funktionsnedsättning (till exempel allergi, adhd eller synskada) samt ålder. Enligt diskrimineringslagen kan diskriminering ske genom sex olika former av diskriminering: direkt diskriminering, indirekt diskriminering, bristande tillgänglighet, trakasserier och sexuella trakasserier, instruktioner att diskriminera.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Kränkningar är trakasserier om de har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna: Trakasserier kan också ske om de är av sexuell natur, då kallas de *sexuella trakasserier* och behöver inte ha samband med någon av

diskrimineringsgrunderna. Sexuella trakasserier kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade.

Ansvar

Rektor är ansvarig för att det varje läsår upprättas en plan mot kränkande behandling och att den förankras hos personalen. All personal på skolan har ansvar för att känna till och följa planen samt agera där man misstänker eller upptäcker diskriminering eller annan form av kränkande behandling. All personal ska ha ett normkritiskt förhållningssätt och ansvarar för att medvetandegöra planen mot kränkande behandling hos eleverna och ansvarar för att rutinerna i planen följs.

Skolans kontinuerliga och hälsofrämjande arbete

Det främjande arbetet syftar till att skapa en trygg skolmiljö och förstärka respekten för allas lika värde. Det omfattar diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet och könsuppfattning, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller kränkande behandling. Det målinriktade arbetet riktas mot alla och bedrivs kontinuerligt och utan förekommen anledning. Detta beskrivs i läroplanens övergripande mål, under normer och värden.

Här följer en beskrivning av hur vi kontinuerligt arbetar med studieklimat och studiemiljö på vår skola.

Elevrådet

Skolans elever engageras direkt i värdegrundsarbetet främst genom elevrådet. Representanterna agerar som språkrör för sina klasskamrater och för klassernas talan i frågor kring trivsel och trygghet som lyfts av elever, lärare eller övrig personal på skolan.

Elefskyddsombud

Elever väljs till ombud årligen och deltar då vid fysiska arbetsmiljöronder, men går också en utbildning för elevskyddsombud. Dessa ska även fungera som språkrör för psykosociala frågor som klasskamrater vill lyfta vidare.

Rastvärdar och rastverksamhet

Skolans personal är schemalagd som rastvärdar och har då ett övergripande ansvar för att rasten blir en trygg och trivsam miljö att vistas i. Rastverksamheten ska genomsyras av ett uppmuntrande arbetssätt snarare än bevakning.

Studiemiljö

Ett kontinuerligt arbete pågår med både fysisk och psykosocial studiemiljö. Vi arbetar hälsofrämjande genom att viga mycket tid åt diskussion och reflektion kring bemötande och relationer i klassrummet. Exempel på frågor som tas upp är internetkultur, språkbruk och övningar i att ta andras perspektiv. Vi ser allvarligt på verbala kränkningar och arbetar för att främja ett vänligt språkbruk och således förebygga kränkningar. Elevhälsan gör instick i klasserna på olika teman enligt ett årshjul. Se bilaga för större detalj kring innehållet i värdegrundsarbetet.

Den fysiska miljön planeras för att främja lärande, och på samma gång förebygga ohälsa, då dessa faktorer har en stark koppling. Vi arbetar för att få en tillgänglig lärmiljö med hjälp av skärmväggar och medvetna placeringar i klassrummen. Den fysiska miljön ska också vara inspirerande och stärka det övriga värdegrundsarbetet på skolan.

Jämställdhet

Skolan arbetar enligt läroplanen och därmed aktivt med att motverka negativa könsnormer, såväl som alla former av trakasserier grundat på kön eller sexuell läggning. Främst förekommer detta i lektionsinnehåll i särskilda ämnen såsom hem- och konsumentkunskap och samhällskunskap, men även i schemabrytande tematiska arbeten. Varje pedagog och vuxen har ett ansvar att uppmärksamma och motverka reproduktionen av negativa könsmonster, samt belysa privilegier och hur människor har olika förutsättningar i samhället beroende på kön.

Digitala verktyg

Samhället utmanas av fenomen som nätmobbing och trakasserier på internet som möjliggörs av sociala medier och olika plattformar där elever kan kommunicera, ofta anonymt. Skolan tar sitt ansvar genom att aktivt följa upp och förebygga sådana kränkningar. När en trend identifieras i en klass eller årskurs planeras i regel ett värdegrundsarbete som adresserar problematiken och lyfter fenomenet för diskussion med eleverna. Även händelser utanför skolan hanteras av pedagogerna, för att förhindra ohälsa bland eleverna.

Otrygga platser

Skolan strävar efter att förebygga otrygga platser genom att regelbundet undersöka genom en enkät som genomförs en gång/termin. Utifrån denna planeras bemanning för att säkra vuxennärvaro på de platser som uppfattas som otrygga. Även schemaläggning genomförs i syfte att minimera otrygghet och minska tiden då elever rör sig utan närvarande vuxna. Frågan om otrygga platser lyfts också som en stående fråga på skolans elevrådsmöten. Elevråden träffas i två olika konstellationer, F-5 samt 6-9.

Frånvaro

Problematiske skolfrånvaro hanteras av EHT med stöd av arbetslaget. Elevers närvaro i skolan ses som en av de största hälsofrämjande faktorerna.

Årshjul

Elevhälsans uppdrag i förarbetet till skollagen står bland annat detta:

- [...] *elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa.*
- *Elevhälsan har ett särskilt ansvar för att bevaka att skolan bidrar till att skapa goda och trygga uppväxtvillkor.*
- Sammanfattning av elevhälsans uppdrag

Det ingår i elevhälsans *generellt* riktade arbete att

- främja elevers lärande, utveckling och hälsa
- förebygga ohälsa och inlärningssvårigheter
- bidra till att skapa miljöer som främjar lärande, utveckling och hälsa

Elevhälsan driver ett förebyggande arbete genom att ta upp olika tema-områden i det olika årskurserna. Tema-områdena syftar till att ge eleverna verktyg för att kunna förstå och hjälpa till att skapa en bra skolmiljö samt stötta och informera kring deras sociala och fysiska utveckling kring relationer och bemötande i olika sammanhang. Se bilaga 3.

Samverkan och förankring av planen

Planen förankras genom samverkan med elever, personal och vårdnadshavare vilket beskrivs nedan.

1. Trygghets- och trivselenkät en gång/termin som samverkas i elevhälsan samt redovisas för undervisande lärare samt elevråd. Ev åtgärder förankras i elevhälsan
2. Arbete med studiero och regler kring ordning och red i klassrums- och rastverksamhet under de inledande veckorna på terminerna som regelbundet följs upp av undervisande lärare.

Elevernas delaktighet

Planen förankras genom elevrådet, som i sin tur lyfter den i sina klasser på mentorstiden. Nyckelfrågor som planen slår fast kommer också lyftas till eleverna av

lärarna och elevhälsan under lektionstid. Arbetslagen ansvarar för att göra eleverna delaktiga.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vid informationsmöten delger vi planen i stora drag och informerar om var den går att finna. Synpunkter och tankar mottas löpande och planen revideras vid behov. Mentorer ansvarar för att göra vårdnadshavare delaktiga.

Personalens delaktighet

All personal på skolan är i någon mån delaktig vid planens utformande. Antingen aktivt skrivande eller som referensgrupp. Rektor ansvarar för att göra personalen delaktig.

Utvärdering av föregående års prioriterade mål

Planen utvärderas varje år. Nedan beskriver vilka åtgärder som genomförts och om de haft någon effekt.

Mål från föregående läsår	Trygghet, studiero och ansvar för vår gemensamma miljö
Aktiva åtgärder	Aktivt mentorsarbete i samverkan med rektor i årskurs 9. Schemabrytande värdegrundsarbete i årskurs 7. Lektionsplanering i syfte att skapa god grupsammanhållning i åk 6. Införande av "dammråttor" i samtliga årskurser.
Resultat	Ökad trygghet i årskurs 9 till följd av ett vänligare språkbruk och ett mer tillåtande klassrumsklimat. Minskat antal kränkingsärenden i årskurs 7 under vårterminen i jämförelse med höstterminen. Minskat antal kränkingsärenden i årskurs 6 under vårterminen i jämförelse med höstterminen.
Analys	Insatserna har haft god effekt, vilket kan tolkas som att vi uppnått vårt mål. Strävan är dock alltid efter att öka tryggheten ytterligare och en kränkning är en för mycket. Nedskräpning sker fortfarande i väldigt hög utsträckning, arbetet med dammråttor och förhållningssätt måste fortlöpa.

Kartläggning av risker och analys - förebyggande arbete

Syftet med en kartläggning är att identifiera risker som ska ligga till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras för att förebygga och förhindra kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Översynen behandlar nivåerna elev, klass, och skola.

Skolans trygghet och studiero analyseras och utvärderas i samband med det systematiska kvalitetsarbetet, sex gånger per läsår. Det genomförs arbetslagsvis och kompletteras med rektors observationer för att få en heltäckande bild.

Skolinspektionens enkät årskurs 5 och 9, såväl som GR-enkäten i årskurs 2 genomförs varje år. Sollebrunns skola kompletterar även med en egen trivsel- och trygghetsenkät i samtliga årskurser årligen.

Risker identifierade avseende kränkande behandling

Vi ser risk för otrygghet i och omkring omklädningsrum på idrotten då det är svårt att säkerställa personalnärvaro i tillräckligt stor utsträckning.

Vi ser risk för fortsatta verbala kränkningar då grovt språk är vanligt förekommande på skolan.

Vi ser risk för fortsatta kränkningar på sociala medier.

Vi ser risk för fysiska konflikter på grund av en gränslöshet, dvs. som går för nära eller för starkt inpå, hos vissa elevgrupper på skolan.

Risker identifierade utifrån diskrimineringsgrunderna

I arbetet för att motverka diskriminering är det viktigt att tänka på att arbetet inte handlar om att åtgärda problem som redan har uppkommit i ett *enskilt fall*, utan om att förebygga att barn diskrimineras eller på annat sätt får begränsade möjligheter i skolan.

Kön

Vi ser risk för sexuella trakasserier till följd av en negativ kvinnosyn bland vissa elevgrupper.

Könsidentitet och könsuttryck

Kränkningar förekommer kring könsidentitet och könsuttryck vilket gör att vi försöker både prata om ämnet samt att vara uppmärksamma på att agera kraftfullt för att

motverka denna typ av diskriminering. Vid kränkningar kontaktas alltid vårdnadshavare för att informera och samverka för att kränkningar skall upphöra. I elevhälsans förebyggande arbete finns också rutiner för att prata om detta i årskurserna (se bilaga 3).

Etnisk tillhörighet

Vi ser risk för trakasserier grundat på etnisk tillhörighet då det finns tydliga främlingsfientliga tendenser på skolan och en historik med främlingsfientliga uttryck i närsamhället.

Religion eller annan trosuppfattning

Vi ser viss risk för trakasserier grundat på religion då det finns tydliga främlingsfientliga tendenser på skolan och en historik med främlingsfientliga uttryck i närsamhället.

Funktionsnedsättning

Vi ser viss risk för diskriminering grundat på funktionsnedsättning på grund av dåligt anpassade lokaler.

Sexuell läggning

Vi ser risk för trakasserier grundat i sexuell läggning till följd av en tydligt uttalad homofobi i vissa elevgrupper.

Ålder

Vi ser ingen förhöjd risk för diskriminering eller trakasserier grundat på ålder.

Årets prioriterade mål och aktiva åtgärder

Föregående års utvärdering tillsammans med behov skolan identifierat i sin kartläggningen ligger till grund för de insatser som genomförs under kommande år. Åtgärderna tidplaneras och genomförs så snart som möjligt.

Vi ser ett behov av fortsatt arbete med trygghet, studiero och ansvar för vår gemensamma miljö då vi fortfarande ser mycket kränkningar och otrygga grupper på skolan. Även nedskräpning och vandalism förekommer i hög utsträckning på skolan, främst i äldre åldrar. Detta har blivit tydligt i våra regelbundna uppföljning av trygghet och studiero samt genom rektors observationer.

Prioriterat mål	Aktiv åtgärd fritids	Aktiv åtgärd skola	Ansvarig för insatsen/er	Uppföljning, hur och ansvarig
<i>Trygghet och studiero</i>	Samtal i grupp, gemensamt framtagna fritidsregler	Samtal i klass, gemensamt framtagna klassrumsregler	Rektor/ bitr. rektor	Genom enkät 1 tillfälle/termin. Delanalyser 6 ggr/läsår. Arbetslagen. Elevhälsan, Rektor/ bitr. rektor
Vårdat språk	Samtal i grupp, gemensamt framtagna fritidsregler	Samtal i klass, gemensamt framtagna klassrumsregler	Rektor/ bitr. rektor	Genom enkät 1 tillfälle/termin. Delanalyser 6 ggr/läsår. Undervisande lärare, Rektor/ bitr. rektor
Trygga och otrygga zoner	Ökad vuxennärvaro	Ökad vuxennärvaro	Rektor/ bitr. rektor	Genom enkät 1 tillfälle/termin. Delanalyser 6 ggr/läsår. Elevhälsan, Rektor/ bitr. rektor
Ansvar för vår gemensamma miljö (6-9)		Dammråttor. Arbete med förhållningssätt. Tydligare regler.	Arbetslag 6-8 & 7-9.	Delanalyser 6 ggr/läsår. Arbetslagen. Förstelärare. Rektor/ bitr. rektor

Rutiner för när diskriminering eller kränkande behandling förekommit

När det finns misstanke om att en elev blivit utsatt för diskriminering eller kränkande behandling ska alltid en anmälan om kränkande behandling upprättas i KB-process, som går direkt till ansvarig rektor.

Ta reda på vad som har hänt, samtala med den som blivit utsatt och den som har utsatt prata med andra som kan ha sett något. Detta ska ske skyndsamt, helst samma dag som händelsen. Komplettera därefter din anmälan med all information som framkommit.

När en anmälan om kränkande behandling upprättas ska vårdnadshavare alltid meddelas. Efter att en anmälan upprättas ska en utredning påbörjas. Rektor delegerar ansvar för utredning till lämplig personal. I samband med utredningen kan ytterligare samtal vara nödvändiga för att reda ut vad som hänt.

Syftet med att anmäla och utreda är att säkerställa att kränkningarna upphör. I vissa fall kan ärendet vara utagerat och omhändertaget i utredningsarbetet. I andra fall behöver en handlingsplan upprättas och följas upp. Åtgärderna kan riktas direkt till den som blivit utsatt samt den som kränkt eller vidtas på grupp- och verksamhetsnivå för att förändra strukturer och förhållanden.

Åtgärder utvärderas upp efter en lämplig tid. Har kränkningarna slutat kommer ärendet då att avslutas och rapporteras till huvudman.

Om personal utsätter elev för diskriminering eller kränkande behandling

Om någon personal utsätter en elev för diskriminering eller kränkande behandling görs även då en anmälan.

För elever och vårdnadshavare

Har du som elev blivit utsatt eller vet någon som har blivit utsatt och har behov av att prata med någon? Vänd dig till någon du känner förtroende för, din klasslärare/mentor, skolsköterska eller kurator. Kontaktuppgifter hittar du nedan.

Vill du som vårdnadshavare anmäla en kränkning kan du kontakta rektor eller mentor. Alternativt kan du använda blankett som du finner på skolans hemsida som lämnas till skolans rektor.

Det är rektor som ansvarar för skolans likabehandlingsarbete. Kontakta rektor om du har frågor.

Telefonnummer & mailadresser till skolan:

Rektor 0322 - 61 60 73, jon.alette@alingsas.se

Biträdande rektor 0322 - 61 60 75, magnus.naas@alingsas.se

Kurator asa.grotting@alingsas.se

Skolsköterska jenny.arvidsson@alingsas.se

Bilagor

[*Bilaga 1 - Rutin kränkande behandling, diskriminering och trakasserier*](#)

Bilaga 2 - Sollebrunns skolas värdegrund & självklara regler

Bilaga 3 - Årshjul elevhälsan